

Concept speerpuntennotitie

beleid vrijwillige inzet gemeente Steenwijkerland

EEN HELDENDAAD BEGINT
MET EEN INITIATIEF
OP EEN DOORDEWEEKSE DAG

Loesje

Postbus 1256 8301 BA Austerlitz www.loesje.nl

WAT ALS
ALLE VRIJWILLIGERS
GAAN STAKEN

Loesje

Postbus 1256

8301 BA Austerlitz

www.loesje.nl

De vrijwilliger

hart van goud
uit het juiste hout
leeft
geeft
en draagt bij
steunpilaar van deze maatschappij

handen uit mouwen
mannen en vrouwen
wat zijn ze prachtig
en vereend, oh zo krachtig

vrij
en blijvend
maar nooit vrijblijvend

geen loze beloftes
voegt de daad
bij het woord

onbaatzuchtig
bescheiden

uniek in zijn soort

Feetje

Vrijwilliger zijn....

- is vrijwillig.
- Maar niet vrijblijvend.
- Is verbonden.
- Maar niet gebonden.
- Is onbetaalbaar.
- Maar niet te koop.
- Is positief denken.
- Is positief doen.
- Met alles enig doel voor jezelf en de ander een goed gevoel.

PENMAATJE

Lichtpuntjes

Vrijwilligers zijn de lichtpuntjes op onze aarde.
Zij zijn voor ons allen van onschatbare waarde.
Hun werk zorgt voor warmte in de maatschappij.
En dat alles belangeloos, ten gunste van jou en mij.

Tekst: Hanny Otten

alzheimer
nederland

Concept speerpuntennotitie

1. Waarom (Ver)nieuw(end) beleid op vrijwillige inzet?

Het belang van de inzet van vele vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties is voor ons als gemeente van groot belang. Zonder deze inzet zouden er bijvoorbeeld veel minder activiteiten zijn, zouden bepaalde zaken veel meer geld kosten, etc. Kortom zonder de inzet van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties zou de leefbaarheid in Steenwijkerland een stuk minder zijn. Doen we op dit moment niets in de waardering en ondersteuning van vrijwillige inzet? Nee, integendeel. Er gebeurt van alles rondom dit thema in Steenwijkerland. Met, maar ook zonder rol van de gemeente. Met het vormgeven van het beleid op vrijwillige inzet kijken we of nog steeds de goede dingen doen én of we de dingen misschien wel anders zouden moeten doen.

We zien een aantal ontwikkelingen op ons af komen waardoor het goed is het beleid op vrijwillige inzet te vernieuwen en die van belang zijn in de te maken keuzes. Het belang van de vrijwillige inzet voor Steenwijkerland en de ontwikkelingen zijn reden voor het college om 'Vrijwilligers worden gewaardeerd en ondersteund' expliciet op te nemen op de ambitiekaart van het programma 'Samen redzaam'.

2. Een analyse van wat we zien

Welke ontwikkelingen zien we wanneer we kijken naar het thema vrijwillige inzet.

Sterkte punten	Zwakke Punten
<ul style="list-style-type: none">- Betrokkenheid van inwoners in kernen en wijken- Veel expertise onder de vrijwilligers- Ondersteuning van vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties maakt onderdeel uit van verschillende beleidsvelden- Er is veel ondersteuningsaanbod- Er zijn veel mensen die actief zijn als vrijwilliger- Er is budget beschikbaar voor ondersteuning	<ul style="list-style-type: none">- Ondersteuning aan vrijwilligers(organisaties) is versnipperd- Teveel ondersteuningsaanbod- Kwetsbaarheid bij organisaties- Onduidelijke ondersteuningsstructuur- Moeite om bestuursfuncties in te vullen- Ontbreken communicatie/marketingplan vanuit gemeente als het gaat om vrijwilligersondersteuning- Het ondersteuningsaanbod is slecht vindbaar- Tekort aan vrijwilligers- Onbekendheid VIP!- Grotere verantwoordelijkheid voor vrijwilligersorganisaties (buiten hun 'corebusiness')- Veel tijd kwijt met dagelijks gang van zaken en daardoor onvoldoende tijd om te besturen- Geen zicht op behoefte aan ondersteuning qua thema's en wijze waarop- Gebrek aan samenwerking tussen vrijwilligersverbanden

Concept speerpuntennotitie

Kansen	Bedreigingen
<ul style="list-style-type: none">- Mensen willen wat terugdoen voor de maatschappij- Maatschappelijke stages- Inzet op voor praktijkgericht leren (onderwijs, sociale activering, inburgering)- Aandacht voor maatschappelijk verantwoord ondernemen- Maatschappelijke diensttijd- Digitalisering	<ul style="list-style-type: none">- Overbelasting bestaande vrijwilligers- Toenemende complexiteit van vrijwilligerswerk- Mensen hebben minder tijd beschikbaar voor vrijwilligerswerk- Vergrijzing- Toename complexe wet- en regelgeving- Mensen moeten langer doorwerken tot hun pensioengerechtigde leeftijd)- Veranderende rol van de overheid (van verzorgingsstaat naar participatiesamenleving)

3. Een bescheiden rol voor ons als overheid

Bij de invulling van beleid op vrijwillige inzet is het van belang om ook scherp te hebben wat onze rol als gemeente is. De term vrijwilligerswerk zegt het al. Het is vrijwillig. Mensen zijn actief omdat ze dit zelf leuk en/of belangrijk vinden. Ze halen er meerwaarde voor hen zelf uit. Om hun eigen dorp mooier te maken, om zichzelf te ontwikkelen, omdat ze er toe willen doen, omdat ze graag willen dat hun zoon of dochter de sport kan doen die ze leuk vindt, etc. Ze kiezen bewust voor een bepaald type vrijwilligerswerk of voor een vrijwilligersorganisatie. Er is vaak sprake van een intrinsieke motivatie. Het gaat er niet om hoeveel je er voor betaald wordt, het gaat om wat je er op één andere manier voor terugkrijgt. Deze motivatie is de kracht van vrijwilligerswerk. Mensen halen er plezier uit en voldoening. Juist omdat het niet iets is dat moet, maar omdat het iets is wat mag.

Als het gaat om vrijwilligerswerk is onze rol als gemeente beperkt. We kunnen hen natuurlijk wel aanmoedigen, maar wanneer we ons er teveel mee gaan bemoeien bestaat de kans dat het 'mogen' verandert in 'moeten', of dat mensen het niet meer voelen als 'hun initiatief'.

3.1 Vrijwilligers worden gewaardeerd

Dit zelfde geldt ook voor uitspreken van waardering. Ook voor dit thema geldt dat dit in eerste instantie vooral wordt gedaan door de organisaties of verbanden waarbinnen vrijwilligers actief zijn. Waardering van vrijwilligerswerk zit daarbij vaak in hele kleine dingen. Het is fijn gezien en gehoord te worden als vrijwilliger. De wijze waarop je als vrijwilligersorganisatie je waardering uitspreekt kan ook afhangen van de reden waarom iemand vrijwilligerswerk doet. Doe je het om nieuwe competenties te ontwikkelen, dan kan een certificaat of diploma bijvoorbeeld het beste aansluiten. Een schouderklop, een compliment, een verjaardagskaart, een kersttentie. Allemaal voorbeelden van manieren waarop een vrijwilligersorganisatie hier invulling aan kan geven. Hoe groot of klein de vrijwillige inzet ook is, vele handen maken licht werk. Iedere vrijwilliger is belangrijk voor ons als gemeente.

Concept speerpuntennotitie

4. Motto en speerpunten

Gezien het grote belang is ons er dus wel alles aan gelegen om de vrijwilligers en organisaties te ondersteunen. Om te zorgen dat ze ook in de toekomst in staat blijven om zo'n grote bijdrage aan de samenleving te blijven leveren. Overigens betekent dit niet dat we per se koste wat kost ieder initiatief in de benen willen houden. Behoeftes kunnen veranderen waardoor sommige initiatieven stoppen en nieuwe starten. Het eigenaarschap blijft bij vrijwilligers(organisaties) zelf. Dit is immers de basis de kern van vrijwillige inzet.

Ons motto voor het beleid op vrijwillige inzet is daarom:

Vrijwillige inzet in Steenwijkerland. U maakt het leuk. Wij helpen het makkelijker maken.

Met de inzet op dit beleid laten we zien dat we de inzet van vrijwilligers van groot belang vinden in het kader van de leefbaarheid in onze gemeente. Willen we er voor zorgen dat de wijze waarop we hier invulling aan geven ook écht aansluit bij de behoefte van onze vrijwilligers(organisaties) en we het hen makkelijker maken. Hiermee spreken we onze waardering uit aan al die mensen die zich op vrijwillige basis inzetten voor Steenwijkerland.

4.1 Drie speerpunten

Op basis van de analyse en de rol voor ons als overheid, zijn er drie punten die als speerpunt gelden voor het beleid rondom vrijwillige inzet:

1. Passende ondersteuning

Hiermee willen we zorgen dat

- a. Ondersteuningsaanbod aansluit en aan blijft sluiten bij de behoefte van de vrijwilligers(organisaties)
- b. duidelijk is voor vrijwilligers(organisaties) waar zij met hun vraag naar toe kunnen
- c. duidelijk is voor vrijwilligers(organisaties) welke ondersteuning ze kunnen krijgen
- d. het niet uitmaakt wat voor type vrijwilligersorganisatie je bent, de ondersteuning is gelijk waar dat kan
- e. organisaties elkaar weten te vinden en van elkaar kunnen leren.

2. Krachtige organisaties voor de toekomst

Hiermee willen we vrijwilligers(organisaties) aanmoedigen niet alleen na te denken over het hier en nu, maar hen helpen na te denken over de toekomst en hoe ze om kunnen gaan met ontwikkelingen die op hen af komen.

3. Delen = inspireren

Dit willen we doen om twee redenen:

- Ter ondersteuning van vrijwilligersorganisaties door ze hiermee te laten leren van elkaar, en ze te laten vertellen of iets waar ze trots op zijn
- Om mensen te stimuleren zich in te zetten als vrijwilliger (meerwaarde laten zien en waardering uitspreken)

Concept speerpuntennotitie

5. Uitgangspunten bij de uitwerking

Om ons beleid op vrijwillige inzet vorm te geven maken we onderscheid in verschillende categorieën vrijwilligers. Deze verschillende categorieën kunnen verschillende ondersteuningsvragen hebben en zij kunnen zich op verschillende manieren gewaardeerd voelen. De groepen die we onderscheiden zijn de volgende:

Vrijwilligers in georganiseerd verband

- Onderdeel van vrijwilligersorganisatie
- Onderdeel van professionele organisatie¹

Vrijwilligers in ongeorganiseerd verband

- Individuele vrijwilligers/actieve burgers
- Groep vrijwilligers zonder officiële organisatie²

Verder hanteren we de volgende uitgangspunten bij de uitwerking van het beleid:

- We richten ons beleid op de volle breedte van vrijwilligersorganisaties en vrijwilligers. We maken in de basis dus geen onderscheid om in te zetten op specifieke groepen. Dat wil niet zeggen dat we bij bepaalde thema's geen specifieke keuzes maken, bijvoorbeeld als het gaat stimuleren van groepen om actief te zijn als vrijwilliger. Jongeren zou bijvoorbeeld een groep kunnen zijn die extra inzet vraagt en een speciale methode.
- De inrichting van het beleid doen we op integrale wijze (dat wil zeggen in ieder geval vanuit kernen en wijken, sport, cultuur en welzijn).
- Voor dit beleidsplan richten we ons niet op de groep mantelzorgers. Voor deze groep geldt dat zij geen vrijwillige keuze hebben in het geven van mantelzorg. Het overkomt hen. De ondersteuning van de mantelzorgers is uiteraard van groot belang, maar maakt geen onderdeel uit van dit beleid.
- Binnen de groep vrijwilligers die onderdeel is van een professionele organisatie ligt de basis van ondersteuning van deze groepen bij de professionele instellingen. We kijken wel waar we verbindingen kunnen leggen met de andere categorieën.
- Het beleid op vrijwillige inzet werken we uit samen met onze vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties. Zo willen we er voor zorgen dat de wijze waarop we hier invulling aan geven ook écht aansluit bij de behoefte van onze vrijwilligers(organisaties) en we het hen makkelijker maken.

¹ Er is sprake van een professionele organisatie wanneer de uitvoering van het primaire proces hoofdzakelijk wordt uitgevoerd door mensen die daarvoor loon ontvangen

² Bijvoorbeeld buurtbewoners die de handen ineen slaan om een plein op te knappen en/of te onderhouden, zonder dat zij daarvoor een officiële organisatie vallen (denk aan een vereniging of stichting)